

μου ἐπὶ παραδείγματι, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι θὰ ανακαλύψω ναοὺς καὶ ἀνάκτορα ;

— Συγγνώμην, κύριε, ἔχω καὶ ἄλλο ἐπιχείρημα ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Ποῖον; ἠρώτησε μετὰ ζωηρότητος ὁ ὀφθαλμίατρος.

— Τὴν παράδοσιν.

— Τὴν παράδοσιν! Καὶ πιστεύετε σεῖς, ὁ ἐπιστήμων, εἰς αὐτήν;

— Ναι, κύριε, πιστεύω καὶ μάλιστα πολὺ. Φρονῶ ὅτι, προκειμένου περὶ ἀρχαιολογίας, ἡ παράδοσις εἶνε ἐκ τῶν ἀσφαλεστάτων ὁδηγῶν, οὐς δύναται τις ν' ἀκολουθήσῃ. Ἄφου δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐγένετο τόσος λόγος περὶ τῶν θυμασίων τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἐκβατάνων, ἀφού τὰ θυμασία ταῦτα ἐξηφανίσθησαν χωρὶς νὰ καταλίπωσιν οὐδὲν ἔχνος, ἀφού ἡ παράδοσις διατείνεται ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις κατεῖχε μέρος τῆς πεδιάδος ταύτης παρὰ τὰς πύλας τῆς Χαμαδάν, ἐγὼ προσέρχομαι καὶ ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ἔργου πλήρης πεποιθήσεως περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐργασιῶν μου.

Ὁ Γερμανὸς ἔσειε μετὰ δυσπιστίας τὴν ὀγκώδη κεφαλὴν του.

— Ἐν τούτοις, κύριε, παραδέχεσθε ὅτι τὰ ἀνάκτορα, οἱ ναοί, τὰ ἐπτὰ τείχη τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν, ὑπῆρχαν; ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος.

— Τὸ παραδέχομαι.

— Ποῦ ἦσαν τὰ μνημεῖα ταῦτα καθ' ὑμᾶς; εἰς ποῖαν θέσιν;

— Ἐδῶ, κύριε, ἔστω δὲν τὸ θεωρῶ ἀδύνατον.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀφού συμφωνοῦμεν ὅτι εὐρισκόμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῶν Ἐκβατάνων, μοὶ φαίνεται ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ εἶνε ἐπαρκῶς δικαιολογημέναι.

— Ἀλλὰ δὲν ἐγκραίνεται εἰς τοῦτο τὸ ζήτημα.

Ἄν εὐρισκόμεθα ἐπὶ τῆς θέσεως ἐνθα ἔκειντο τὰ Ἐκβάτανα (ὁ σοφὸς ὀφθαλμίατρος ἐπρόφερον Ἐγκματάδανα) εὐρισκόμεθα εἰς χῶρον, ὅπουθεν ἐπέρασαν τόσοι κατακτηταί, ὅπου τόσοι λαοὶ διεδέχθησαν ἀλλήλους, ὥστε θὰ ἦτο πολὺ ἔκτακτον ἢ ὀλοτελῶς ἀδύνατον ν' ἀφέθῃ τίποτε πρὸς ἀνακάλυψιν!...

— Μὲ συγχωρεῖτε καὶ πάλιν, κύριε· εἶδετε εἰς καμμίαν ἱστορίαν, εἰς κανὲν χειρόγραφον τὴν ἐλαχίστην μνησίαν περὶ ἀνασκαφῶν γενομένων ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀρχαίων Ἐκβατάνων;

— Ὅχι, κύριε.

— Αἱ ἀνασκαφαὶ ἔχουσιν ἐν γένει ἀποτελέσματα λίαν ὀρατά, τὰ ὅποια ἐξ ἀνάγκης ἐφελκύνουσι τὴν προσοχὴν. Παρατηρήσατε τὰς τῶν Σούσων, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Πομπηίας. Περιττὸν μοὶ φαίνεται νὰ ὑπενθυμίσω τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Τροίας εἰς ἓνα συμπατριώτην τοῦ Σλήμαν. Τούτου τεθέντος, πῶς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀνα-

σκαφῶν, αἵτινες εἰκάζεται ὅτι ἐγένοντο ἐδῶ, δὲν ἀπέμεινεν οὐδὲν ἔχνος, οὔτε ἀνευρίσκεται τι εἰς τὰ μνημεῖα τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς ἐγγυφίους ἐδῶ κατοικίας, οὔτε μνημονεύεται τίποτε εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀπανταχοῦ σοφῶν;

— Πρέπει ὑμῶς νὰ ἐνοήσετε ὅτι ἐγὼ δὲν ὠμίλουν περὶ ἐπιστημονικῶν ἀνασκαφῶν...

— Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐν ἀνάκτορον, εἰς ναὸς οἶος ὁ τοῦ Μίθρα, δὲν δύναται ν' ἀποκρυφθῇ λαθραίως, ὡς νὰ ἦτο τὸ παραμικρὸν ἀντικείμενον!... Ὅπωςδήποτε, κύριε, δύναμαι νὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἔχετε ἄλλον τινὰ σπουδαιότερον λόγον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν ἐξέφράσατε, ἢ εἶνε ἀπλῶς ἀτομικὸν αἰσθημα;

Ἔπεται συνέχεια

X.

ΦΤΩΧΟΣ ΑΓΙΟΣ

Νηϊώτικὴ παράδοσις

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελίδα 33

Δ'.

Τὰς αἰγὰς του ὁ πτωχὸς αἰπόλος, τὰς ἀφῆσεν ὅπως εὐρέθησαν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ εἶχε καιρὸν νὰ τὰς ὁδηγήσῃ ὀπίσω εἰς τὴν μάνδραν καὶ νὰ τὰς ἀσφαλίσῃ. Βοσκὸν ἄλλον ν' ἀφήσῃ ἀναπληρωτὴν δὲν εἶχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὁ ψυχογιὸς του δὲν εἶχε, ἐπιστρέψῃ ἀκόμη ἀπὸ τὸ φρούριον. Τὸ παλῆόπαιδο θὰ ἦρε τὰς πύλας ἀνοικτάς καὶ θὰ τὸ ἔστρωσε μὲ φίλους εἰς κανὲν καπηλεῖον. Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐπόλησε τὸ ἥμισυ τῆς καρδιάρας, τῆς προωρισμένης διὰ τὸν κολλήγαν, ἀντὶ ἡμισείας δωδεκάδος ἰχθυδίων παστῶν;

Ὁ βοσκὸς ὀλίγα μόνον βήματα ἔτρεξεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ καὶ εἶτα ἐστράφη πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἐχώθη ἐν μέσῳ συστάδος θάμνων. Δὲν ἦτο μωρὸς αὐτὸς; νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Κάστρον διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει ἀρτίως εἰς τοὺς κλέπτας. Ἐγνώριζε παμπόλλας πλαγίως ὁδοὺς καὶ μονοπάτια γνωστὰ μόνον εἰς τοὺς ἀθρώπους τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν θάμνων ἤρχιζεν ἓνα μονοπάτι γνωστότατον αὐτῷ· χιλιᾶκις τὸ εἶχε διατρέξει. Διὰ τοῦ μονοπατίου τούτου θὰ προσελάμβανε τοὺς πειρατάς κατὰ χίλια τοῦλάχιστον βήματα. Εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ, νὰ ἔλθῃ, κ' ἐκεῖνοι νὰ μὴν ἔχουν φθάσει ἀκόμη!

Ἦτο μονοπάτι καὶ ἦτο κρημνός. Ὁμοιάζε μὲ τὸν κρημνὸν καὶ μὲ τὸ μονοπάτι τοῦ δημῶδους ἄσματος. Ἄλλ' ἐγνώριζεν αὐτὸς ἀπὸ κρημνός, καθὼς καὶ ἀπὸ μονοπάτια. Ἀπὸ τέτοια «δὲν ἴδρωνε τὸ μάτι του». Ἐπάτει τόσον ἐλαφρὰ εἰς τὴν γῆν, ὥστε δὲν ἄφηνε σχεδὸν ἔχνος. Εἰς τὸ ἐπίπεδον οἱ πόδες του ἔκοπτον ὡς τροχοί, εἰς τὸ κρημνῶδες προσεκολλῶντο ὡς ἀράγγαι. Οἱ καλῶς ἐσφιγμένοι περὶ τὰ σφύρα καὶ φοιλοῦσι-

δῶς ἀνερχόμενοι εἰς τὴν κνήμην ἱμάντες τῶν πεδίων του ἦσαν ὡς πτερὰ εἰς τοὺς πόδας.

Ἐτρεχεν, ἔτρεχεν, ἀναριχώμενος εἰς βράχους, ὑπερπηδῶν χάνδακας, κατερχόμενος τὴν κρημιώδη ἀκτὴν, ταλαντευόμενος ἐπὶ τοῦ πρανοῦς, ὅπου ἄγρια ἀνθύλλια καὶ θάμνοι ἄζωοι καὶ ἄφυλλοι ἀσφοδελοὶ ἐφύοντο μόνον, αἰωρούμενος ὑπεράνω τοῦ πελάγους, προσπαίζοντος μαλθακῶς πρὸς τοὺς βράχους τῆς ἀπορροῦδος ἀκτῆς, ἔτρεχε καὶ συγχρόνως ἐμελέτα νοεῶς τὸ σχέδιόν του. Οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ εἶχον συνήθειαν, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὑπαγορευθεῖσαν, ν' ἀναβιβάζωσι τὴν γέφυραν καθ' ἑκάστην μικρὴν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, νὰ τὴν καταβιβάζωσι δὲ τὸ πρωὶ ἅμα τῇ ἀνατολῇ. Ἐὰν εὑρίσκε τὴν γέφυραν ὑψωμένην ἀκόμη, ἂν καὶ πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐξημερώσει ἤδη, θὰ ἐφώνει εἰς τὸν φύλακα τῆς πύλης τοῦ φρουρίου νὰ μὴ τὴν καταβιβάσῃ, δι' ὄνομα Θεοῦ· ἐὰν τὴν εὑρίσκε καταβιβασμένην, ὡς ἦτο πιθανόν, θὰ τὸν ἐξώρκιζε νὰ τὴν σηκώσῃ, νὰ τὴν ὑψώσῃ, νὰ τὴν μεταρσιώσῃ, κόπτων πᾶσαν συγκοινωνίαν μὲ τὴν ξηρὰν, ἂν ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἄλλως τὸ Κάστρον χάνεται.

Καὶ τοιαύτας σκέψεις ἀνεκύκλου ἐν τῷ νῶ, καὶ τοιοῦτους φόβους ἔτρεφε κατερχόμενος τὴν ἀγρίαν ἐκείνην βορειοδυτικὴν ἀκτὴν, ὅπου αἶγες μόνον δύνανται νὰ πατώσι.

Φθάσα ἀντικρὺ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Σώζοντος, τοῦ ἐγειρομένου ἰδιορρυθμῶς ἐπὶ τινος σκοπέλου ὀλίγας ὀργυιάς ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἔκαμε τρεῖς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ κ' ἐπεκαλέσθη τὸν Ἅγιον τώρα νὰ τὸ δείξῃ, νὰ μὴ ψεύσῃ τὸ ὄνομά του.

Εἶτα διὰ τὸ ἀσφαλέστερον κατῆλθεν ἀκόμη χθαμαλότερον πρὸς τὸν αἰγιαλὸν καὶ πάλιν ἤρχισεν ἐλαφρὰ καὶ γοργὰ πατῶν ν' ἀνέρχεται πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Κάστρου. Εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ φρουρίου.

Φοβερὸν βραχῶδες βάραρθον, ὅπου ἴλιγγοι καὶ σκοτοδίνη κυριεύει τὸν ἄνθρωπον, ἄβυσσος ξηρὰ, αἰωρομένη ὑπεράνω τῆς ὑγρᾶς ἀβύσσου, χάσκει ὑπὸ τὴν γέφυραν.

Ἡ γέφυρα ἦτο ὑψωμένη ἀκόμη, ἂν καὶ ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνατείλει πρὸ μικροῦ.

Ὁ βοσκὸς δὲν ἠδυνήθη τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ τὸν παραγυιὸν του καὶ ἠπόρει τί νὰ ἐγείνη. Μὴν ἔπαθε τυχὸν τίποτε. μὴν ἔπεσε (Θεὸς φυλάξῃ) εἰς τὰς χεῖρας τῶν κορσάρων, μήπως τὸν συνέλαβον οὗτοι περιπλανώμενον καὶ τὸν ἐπῆσαν σκλάβον; Διότι ὁ βοσκὸς ἐνόει ἀμυδρῶς ὅτι, ἂν αὐτοῦ ἐφείσθησαν οἱ βάρβαροι, τὸ ἔκαμν ἐκ περισσοῦς προφυλάξει, διὰ νὰ μὴ προδοθῶσι πρὶν φθάσωσιν εἰς τὸ Κάστρον. Ἄλλ' ἔχι ὁ παραγυιὸς του δὲν εἶχε πάθει (σίδηρο στὴ μέση του!) τίποτε Ἐκ τῆς ἀπορίας ἐμελεε νὰ ἐξαχθῇ ὁ βοσκὸς πρὶν μάλιστα ἐρωτήσῃ.

Ἀσθμαίνων ὁ πτωχὸς Τσόμπανος ἐστάθη ἀριστερόθεν, κρυπτόμενος παρὰ τὴν βῆσιν τοῦ ὑψηλοῦ πετρίνου θριγκοῦ, καὶ ἤρχισε μεγαλοφώνως νὰ καλῇ τὸν πυλωρὸν τοῦ φρουρίου:

— Ἐ! ἀπ' τὸ Κάτρο! ἔ! πορτάρη!

Οὐδεμία φωνὴ ἀπήντησεν.

Ὁ βοσκὸς ἔκραξε μὲ ὄσπν δύναμιν εἶχε, διὰ τῆς κεφαλικοτέρας καὶ βραχνοτέρας φωνῆς του:

— Ἐ! πορτάρη! ἔ! ἀπ' τὴν Ταράτσα! ἔ! ἀπ' τὸ Κίτσι!

Ταράτσα ἦτο ὑψηλὸς ἀκορόδομος ὑπεράνω τῆς σιδηρᾶς πύλης κτισμένος, μὲ τὰς πολεμιστράς καὶ μὲ τὴν ἀπαραίτητον ζεματίστραν του, τὴν ὑπερθεν τῆς πύλης μακρὰν ὀπὴν, δι' ἧς ὡς τελευταῖον ὄπλον καὶ καταφύγιον, ἠπέιλον νὰ ζεματίσωσι πάντα ἐπιδρομέα κατορθώσαντα τὰ ζυγώσῃ εἰς τὴν σιδηρὰν πύλην κ' ἐπιχειροῦντα νὰ τὴν βιάσῃ. Κίτσι (κίτσι) ἦτο τὸ μικρὸν περίπτερον, ὅπου συνερχόμενοι ἐβουλεύοντο ἢ ἀπλῶς ἠργολόγουν οἱ προσετοὶ μὲ τὴν μακρὰν τσιμπούκαν, μὲ τὰς ποικιλτὰς μανίκας καὶ τὰς κεντητὰς ζώνας των.

Καὶ πάλιν ἐκ τρίτου ἐπανέλαβεν:

— Ἐ! πορτάρη! ἔ! σεῖς οἱ προσετοὶ!

Τὴν φορὰν ταύτην ἠκούσθη βραχνῶς ὁ βαρὺς καὶ ὀξὺς τριγκὸς τῶν σιδηρῶν μοχλῶν. Ἄλλ' οὐχ ἦττον παραδόξως ἡ πύλη ἔμεινε κλειστή, ὡς νὰ μετενόησεν ἐκεῖνος, ὅστις ἐμελεε νὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Συγχρόνως διὰ τινος πολεμιστράς ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκορόδμου ἠκούσθη φωνή:

— Ἐ! σὶ, πῶς βιάζεσαι τόσο, Τσόμπανε; ἔχε ὑπομονὴ νὰ κατεβάσωμε τὸ γεφύρι. Ἡ θέλεις νὰ σ' ἀνεβάσω καὶ σὲ μὲ τὸ παλάγκο, κελθῶς ἀνέβασα τὸν παραγυιὸ σου τὴν αὐγὴ;

— Τὸν ἀνέβασες μὲ τὸ παλάγκο; εἶπεν αὐτομάτως ὁ βοσκὸς.

— Ἐφρες τὸ γάλα τοῦ κῦρ Ἀναγνώστη τοῦ προσετοῦ, καὶ ὁ κῦρ Ἀναγνώστης τὸ θέλει φρέσκο, κατάλαβες. Ἐγὼ κατεβάσα τὸ παλάγκο, γιὰ νὰ περῶσῃ τὴν καρδάρα στὸν γάντζο, κ' ἡ ἀρεντιά του ἐδέθηκε ὁ ἴδιος, χωρὶς νὰ μοῦ πῆ. Σὰ βαρὺ τὸ γάλα, εἶπα, σὰν ἄρχισα νὰ τραβῶ τὸ παλάγκο. Σὰν τὸν ἀνέβασα ὡς τὸ μισὸ τὸ ὕψος, βλέπω τὴ μούρη τοῦ ψυχογιοῦ σου, καὶ μ' ἐκύτταζε καὶ γελοῦτε σὰν μαῖμου. Εἶπα νὰ τοῦ παῖξω καμμιά δουλειά, ν' ἀφήσω μιὰ τὸ σκοινί, ποῦ νὰ τοῦ φανῇ ὁ οὐρανὸς σφοντύλι... νὰ σοῦ τὸν φτιάσω ἐγὼ κοπανιστή... Μὰ ἔ; ἔχη χάρι, λυπήθηκα τὸ γάλα τοῦ κῦρ Ἀναγνώστη, εἰ δὲ μὴ, ἓνα ττομπανόπουλο ὀλιγώτερο, ἓνα περρισσότερο, θελὰ χάσῃ, κατάλαβες, ἡ Πόλι...

— Δὲ μὲ μέλει ἐμένα γι' αὐτά, τοῦ ἐφώνησεν ἀπ' ἀντικρὺ ὁ βοσκὸς ἀρχίσας νὰ δυσφορῇ ἐπὶ τῇ πολυλογίᾳ τοῦ φύλακος, ὅστις ἀόρατος ὄπισθεν τοῦ τοίχου, διὰ τῆς πολεμιστράς βλέπων τὸν βοσκόν, εὐχαριστεῖτο νὰ τὸν πειράξῃ, καπνί-

ΣΙΜΗΤΟΠΩΛΗΣ

ΚΙΡΚΑΣΙΟΣ

ζων τὸ βραχὺ τσιμποῦκί του, ἔχων ἀξιώσεις δημογεροντικὰς καὶ τρέφων περιφρόνησιν πρὸς τὸ γένος τῶν ποιμένων.

— Καὶ γιὰ τί πράγματα ἐσένα σὲ μέλει; ἀπάντησεν ὁ πυλωρὸς μιμούμενος τὴν ἐπίρρινον φωνὴν τοῦ αἰπόλου.

— Ἄκουσε νὰ σοῦ πῶ! ποῦ εἶσαι! ἔκραζεν ἀνυπόμονος οὗτος, τρέχα νὰ πῆς στοὺς προεστούς, τὸ καλὸ π' σὰς θέλω, νὰ μὴν κατεβάσετε σήμερα τὸ γεφύρι! Τὸ καλὸ π' σὰς θέλω! Ἄκους;

— Νὰ μὴν κατεβάσουμε τὸ γεφύρι; ἐπανέλαθε μηχανικῶς ὁ πυλωρὸς ὀπισθεν τῆς πολεμίστρας.

— Νὰ μὴν τὸ κατεβάσετε! ἐφώνησεν ἐμφαντικώτερον ὁ βοσκός.

— Καὶ γιατί; Ἐσὺ θὰ μὰς προστάξης; Νὰ μὴν ὠνειρεύτηκες τίποτε;

Καὶ ἦτο ἔτοιμος, ὅπως πρότερον ἀνέβαλε ν' ἀνοιξῆ τὰς πύλας τοῦ φρουρίου, ἀπλῶς διὰ νὰ βασανίσῃ τὴν βοσκόν, διότι τὸν ἐνόμισε θέλοντα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ φρούριον δι' ἰδιαιτέραν του ὑπόθεσιν, οὕτω τώρα ν' ἀνοιξῆ τὴν πύλην καὶ νὰ σηκώσῃ διὰ τοῦ ἀρχετύπου μοχλοῦ τὴν γέφυραν μίαν ὥραν ἀρχήτερα, εἰς τὸ πείσμα τοῦ αἰπόλου, κελεύοντος νὰ μείνῃ ὑψωμένη ἡ γέφυρα.

Ὁ μπάριμπα-Δῆμος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ πυλωρὸς τοῦ φρουρίου) ἦτο ἡ παραξενιὰ καὶ ἡ ἀντιλογία ἐμπρόσωπος.

— Ἦρθαν κλέφταις! ἐπανέλαθεν ἡ φωνὴ τοῦ

βοσκοῦ. Ἦρθαν κορσάροι! Τοὺς εἶδα μὲ τὰ μάτια μου!

— Κλέφταις; Κορσάροι; ἐπανεῖπε καὶ ὁ μπάριμπα-Δῆμος.

— Σύρε νὰ πῆς ἔς τοὺς προεστούς, πὲς καὶ τοῦ κυρ Ἀναγνώστη τοῦ κολλήγα μου χαιρετίσματα πολλὰ ἀπὸ μένα, ἦρθαν κορσάροι! Τοὺς εἶδα ἀπὸν ἄνδρα στὸ Σταυρό! Ἔτσι νὰ ἔχω καλὸ τέλος! Εἶδα παραπὸν ἀπὸ δέκα — δώδεκα. Θὰ εἶνε κι' ἄλλοι κρυμμένοι. Δὲν ξέρω ποῦ ἔχουν ἀραμένο τὸ καῖκι τους... Ὡς τόσο τοὺς εἶδα. Ἦρθαν νὰ ἐρωτήσουν τὸ δρόμο τοῦ Κάστρου ἀπὸ μένα...

Ὁ μπάριμπα-Δῆμος ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σπουδαιοτέραν ὄψιν τὸ πρᾶγμα. Ἐν τούτοις ὅπως μὴ ἀφήσῃ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἀντιλογίαν του:

— Μὴν εἶδες ὄνειρο, ἀνθρώπε; ἐφώναζε. Ποῦ θελὰ βρεθοῦν οἱ κορσάροι;

— Τοὺς εἶδα, σοῦ λέω, μὲ τὰ μάτια μου. Ὅπου κι' ἂν εἶνε ἔφτασαν! Μὴν κατεβάξης τὸ γεφύρι, πρὶν σοῦ δώσουν τὴν ἄδεια οἱ προεστοί.

— Ἄς βάλουν βάρδια καὶ ἰστὸ Πρεγάδι κι' ἄλλου, γιὰ νὰ μὴ σὰς πατήσουν νύχτα!

Καὶ ταῦτα λέγων, ὁ βοσκὸς ἤρχισε ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν γέφυραν.

— Εἶσαι στὰ συγκαλά σου; τοῦ ἐφώναζε διὰ τελευταίαν φωνὴν ὁ μπάριμπα-Δῆμος.

— Ἐγὼ εἶμαι στὰ λογικά μου, ἡσύχασε τώρα θὰ ἰδῆς.

— Καὶ σὺ ποῦ θὰ πᾶς; τὸν ἠρώτησεν ὁ πτωχός.

— Ἐγὼ ἔχω τὰ γίδια μου καὶ ξέρω κι' ὄλαις ταῖς σπηλαιῖς νὰ κρυφθῶ, ἀπάντησεν ὁ βοσκός.

Τῷ ὄντι, τὴν τελευταίαν στιγμὴν τοῦ ἦλθε τοῦ μπάριμπα-Δήμου ἡ ἀπορία: διατί, ἂν πράγματι εἶχαν ἔλθει πειραταὶ, ὁ Τσόμπανος δὲν ἐφρόντιζε καὶ περὶ τῆς προσωπικῆς ἀσφαλείας του. Ἄλλ' ὁ βοσκὸς ἐξηκολούθησε ν' ἀπομακρύνεται καὶ μετ' ὀλίγον ἔγεινεν ἄφαντος.

εἰς τὴν Ταράτσαν τοῦ φρουρίου ὁ παραγιός του, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ πτωχοῦ· ἀλλὰ πρῶτον ἤλπιζεν ὅτι οἱ πειραταὶ δὲν θὰ ὑπωπτεύοντο τὸ παρ' αὐτοῦ γενόμενον διάβημα, ἔπειτα αὐτός, ὅστις ἐγνώριζεν ὅλους τοὺς κρημνοὺς καὶ ὅλα τὰ μονοπάτια, ἐγνώριζεν ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ σπήλαια καὶ τὰς κρύπτας, τὰς ἀνοιγομένας ἀπὸ τὰς βραχώδεις βορεινὰς ἐσχατίας τῆς νήσου. Ἐλυπεῖτο δὲ τὸ πτωχὸν αἰπόλιόν του, τὸ ὅποιον ἐθεώρει ὡς παρακαταθήκην ἐμπιστευθεῖσαν αὐ-

ΑΝΟΙΞΙΣ

Ὁ μπάριμπα-Δήμος ἤρχισε νὰ σταυροκοπηταὶ ἀπειδῶς ὀπισθεν τῆς πολεμίστρας, εἶτα ἔσπευσε νὰ καταβῇ ἀπὸ τὴν Ταράτσαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Κιόσκι καὶ μετέδωκε τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς δημογέροντας τοῦ φρουρίου.

Ε΄

Τῷ ὄντι, οὔτε ἡ ἰδέα δὲν τοῦ ἦλθε τοῦ πτωχοῦ αἰπόλου, τοῦ βοσκικοῦ ὀλίγας αἶγας εἰς τὸ κατὰμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν, νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ μπάριμπα Δήμου νὰ τοῦ βίψῃ τὴν σχοινίην κλίμακα ἢ νὰ τοῦ καταβιβάσῃ τὸν κάλων μετὰ τὴν ἀπάγην καὶ τὴν θηλειάν, δι' ἧς ἀνῆλθεν

τῷ ὑπὸ τῆς φειδωλῆς μοίρας του πρὸς φύλαξιν.

Ὁ κολλήγας του ὁ κύριος Ἀναγνώστης, ὁ προστός, δὲν ἦτο ἄνθρωπος μὲ ἀνοιχτὸ χεῖρι, βλέπει, καὶ ἂν ὁ πτωχὸς Τσόμπανος ἔχανε τὰς αἰγὰς του, ἦτο κατεστραμμένος, καὶ πολλὰς ἐλπίδας δὲν εἶχε νὰ εὕρῃ σεργιανὰ διὰ ν' ἀγοράσῃ ἄλλας. Ἐπειτα ὅλοι θὰ τὸν ὠνόμαζαν ἀνάξιον. Ἐνόει αὐτὸς καλὰ ἀπὸ κόσμον, ἅς ἦτο κι' αἰγοβοσκός. Καὶ τυχερὸς νὰ εἶσαι, κατάλαβες, καλὸ δὲν σοῦ λέγουν, μόνον «σοῦ κάνουν πρόσωπο», κι' ἀπ' ὀπίσω σοῦ σιάθουν τὸ λάκκο· καὶ ἄτυχος νὰ εἶσαι, πάλιν «τύφλα!» σοῦ φωνάζουν

όλοι. Και ούτε ώνειοσπόλει άμοιβήν ή μισθόν τινα, διότι, κατά τὸ φαινόμενον, προσέφερε μεγάλην εκδούλευσιν εἰς τοὺς συμπατριώτας του, ἀναγγέλλων τὸν επικροτούμενον φοβερὸν κίνδυνον καὶ σώζων ἐκ φόνου καὶ διαρπαγῆς ὀλόκληρον χωρίον. Αὐτὰ εἶνε, (πῶς νὰ εἶπῃ τις;) « ἰεῖα πράγματα », καὶ ἂν ὑπάρχη ἀμοιβή τις, θὰ εἶνε ἀλλοῦ κάπου· εἶχεν ἀμυδρὰν τὴν συναίσθησιν ταύτην.

Τοιαῦτά τινα ἀνελογίζετο ὁ πτωχὸς αἰπόλος, ὁ βόσκων ὀλίγας αἰγας εἰς τὸ κατάμερον τῶν Τριῶν Σταυρῶν, καὶ ἀνήρχετο δρομαίως τὴν ἰδίαν ἀτραπὸν, δι' ἧς εἶχε κατέλθει εἰς τὸ φρούριον.

Ἄλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ κρημονοῦ, ὁπότεν ἀρχίζει ἡ ἀτραπὸς νὰ διαχαράττηται, τρεῖς ἄνδρες κεκουμμένοι εἰς τοὺς θάμνους ἀναπλήσαντες τὸν συνέλαβον. Ὁ βοσκὸς ἀφῆκε πεπνυγμένην κραυγὴν. Οἱ ἔνοπλοι ἄνδρες ἐν ἀκαρῆι τὸν ἐφίμωσαν καὶ τὸν ἔδεσαν. Τὴν μετέφεραν δὲ πλῆσιον τῶν συντρόφων των.

Ἦτο ἡ ὀπισθοφυλακὴ τῶν Ἀγαρηνῶν, ἧτις, φθάσασα εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ἐκτεινομένην κάτω τοῦ ζυγώματος τῶν Τριῶν Σταυρῶν, εὔρε καλὸν ἔρμιον τὰς αἰγας τοῦ πτωχοῦ αἰπόλου. Οἱ βάρβαροι ἔσφαξαν παράυτα τρεῖς παχεις τράγους, καὶ ὅσα ἐρίφια ὑπῆρχον τὰ ἔγδαραν καὶ τὰ ἐσουβλίσαν.

Ἐπερίμεναν τὸ σημεῖον τῶν πέντε τουφεκισμῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε συμφωνηθῆ μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν προπορευθέντων συντρόφων των. Ἄμα ἐπατεῖτο τὸ Κάστρον, εἶχον καιρὸν νὰ ψήσωσι τὰ σφάγια καὶ νὰ εὐωχηθῶσιν. Οὐχ ἦπτον εἰς τούτων ἠναψὲ πῦρ καὶ κατεγίνετο νὰ ψῆσῃ τὸ τρυφερώτερον τῶν ἐριφίων.

Τρεῖς ἢ τέσσαρες αὐτῶν εἶχον τοποθετηθῆ παρὰ τὸν κρημνὸν ἐπισκοποῦντες πρὸς τὸν Ἄγιον Σώστην. Ἐπερίμεναν ὁσονούπω τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πλοίου των.

Αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ συλλαβόντες τὸν πτωχὸν αἰπόλον.

Τὸν ἐκράτησαν ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ δὲν τὸν ἐνώληλθσαν ἄλλως. Προφανῶς οὗτοι εὐρίσκοντο ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καθόδου τοῦ βοσκῆ πρὸς τὸ φρούριον, καὶ οὐδ' ὑπόπτευσαν ὅτι αὐτὸς εἶχε φέρει εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὴν εἰδήσιν τῆς ἀφίξεώς των.

Παρήλθε μακρὰ ὥρα καὶ οἱ πειραταὶ ἤσχισαν ν' ἀνησυχώσι. Τὸ μὲν πλῆστον ἐφάνη πλέον δειλιῶς πέραν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἀγίας Ἐλένης καὶ ἐλθὼν προτωρμίσθη οὐ μακρὰν τοῦ Ἁγίου Σώστη. Ἐκ τοῦ φρουρίου ὁμως οὐδὲν σημεῖον ἠκούσθη.

Τέλος, περὶ ὥραν τετάρτην τῆς ἡμέρας, ὅταν ὁ ἥλιος εἶχεν ἀνέλθει ἤδη πολὺ ὑψηλὰ, οἱ δώδεκα σύντροφοὶ των κάθισαν καὶ πνευστιῶντες ἔφθασαν ἄπρακτοι πλῆσιον των.

Ὁ πτωχὸς Τσόμπανος, ὁ δεσμώτης, ἐνόει ἐκ

τῶν ὀργίλων βλεμμάτων καὶ ἐκ τῆς θηριώδους ἐκφράσεως τοῦ πρῶσώπου των (χωρὶς νὰ ἐνοῆ τίποτε ἐκ τῆς βρῆβροφώνου γλώσσης των), ὅτι εὔρον τὰς πύλας τοῦ φρουρίου κλειστάς καὶ τὴν γέφυραν ὑψωμένην. Ὁ Ἄγιος Σώστης εἶχε κάμει τὸ θαῦμά του. Αἴφνης εἰς τῶν βαρβάρων διαπρεπῆς καὶ μεγαλόσωμος, ὅστις ἐφαίνετο ἐξασκῶν ἐξουσίαν τινα ἐπὶ τοὺς ἄλλους, ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς ἀνατολὰς εἶπεν ἀραβιστί.

— Ὁμνῶ εἰς τὸν Ἄλλάχ, ἂν πέσῃ ὁ προδότης εἰς τὰς χεῖράς μου, νὰ τὸν θυσιάσω ὡς αὐτοὺς τοὺς τράγους!

— Ποῖος προδότης; ἠρώτησεν εἰς τῶν συντρόφων του.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ πρῶτος λαλήσας, ὅστις ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ τοῦ γέρο-Σολμάν, τοῦ λαλοῦντος τὴν ἐλληνοθάραρον, εἶχεν ἐρωτήσῃ τὸ πρῶτὸν τὸν αἰπόλον περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὸ φρούριον, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν σωρὸν, ὃν ἀπετέλει ὁ δεσμιὸς βοσκὸς κείμενος παρὰ τινα σχοῖνον.

— Τί εἶν' αὐτό; εἶπε.

Καὶ κύψας ἐζήτησε τὸ πρόσωπον τοῦ αἰπόλου.

— Ἴδου ὁ προδότης! σύντροφε, ἀπήντησε τότε ὁ μεγαλόσωμος βάρβαρος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα προηγουμένως.

Καὶ εἶτα ἤρχισε νὰ ἐξηγῇ ἐν συντόμῳ πρὸς τοὺς πειρατάς, ὅτι ἐκ τῆς κινήσεως ἦν παρατήρησεν ἐντὸς τοῦ Κάστρου μὲ τὸ ἐξησκημένον ὄμμα του, ἐκ τῶν βλεμμάτων τὰ ὁποῖα ἐμάντευεν ὀπισθεν τῶν πολεμιστῶν ἐπὶ τοῦ ἀκρωδύμου, εἶχεν ὑποπτεύσει ὅτι κάποιος ἐδῶκεν εἰδήσιν εἰς τοὺς ἀπίστους περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ μουσουλμανικοῦ στρατεύματος.

Ἀκολούθως τοὺς ἠρώτησε ποῦ ἦσαν τὸν ἄπιστον αὐτόν. Οἱ σύντροφοὶ τοῦ διηγήθησαν ὅτι τὸν συνέλαβον ἀναρριχώμενον εἰς τὸν κρημνόν, ἐκεῖ κάτω, ὅπου τινὲς τῶν ἀνδρῶν εἶχον κρυθῆ παρακρυβεύοντες.

Καὶ τότε ἠλήθευσε διὰ μυριοστὴν φεραν ἡ δεσποτικὴ πρόφρησις, καὶ εἰς περιπλέον ἐνόημος βάρβαρος ἐδόξε *λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ*.

Ἀπήχθη μετὰξὺ τῶν ἐρεϊκῶν καὶ σχοίνων, ὅπου δειλὰ ἀνθύλλια ἐποίκιλλον τὸν πράσινον ἐκρινὸν τῆς γῆς τάπητα· ἐκεῖ τὸν ἔσωσαν οἱ Ἀγαρηνοὶ ἀλαλάζοντες κ' ἐκεῖ ἔλωσε μὲ τὸ αἰμά του τὰ ἄνθη καὶ τοὺς χλωροὺς κλάδους, καὶ ζέον ῥεῖθρον ἐκοκκίνισε τὴν γῆν, ἧτις εὐμενῆς τὸ ἐδέχθη, ἡ δὲ αὔρα πραεῖα ἀνέλαθεν ἐπὶ πτίλων τὴν πνοήν του, κ' ἐκεῖ ἐκοιμήθη τὸν ὕπνον τὸν παραδεισίον, πτωχὸς αἰπόλος! μιμηθεὶς τὸν Ποιμένα τὸν καλόν, τὸν τιθέντα τὴν ἐγγὴν ὑπερ τῶν προβάτων.

Καὶ ὕστερον, πῶς νὰ μὴ μοσχοβολᾷ τὸ χῶμα;

Α ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ